

Cognitieve achteruitgang in de fase voor dementie

ARTIKEL

LITERATUUR

- Hamel R, Köhler S, Sistermans N, Koene T, Pijnenburg Y, van der Flier W, Scheltens P, Aalten P, Verhey F, Visser PJ, Ramakers I. The trajectory of cognitive decline in the pre-dementia phase in memory clinic visitors: findings from the 4C-MCI study. *Psychol Med* 2014 Nov 19: 1-11.

AUTEUR

RENSKE HAMEL

E-mail: r.hamel@maastrichtuniversity.nl

Waarom dit onderzoek?

Studies naar cognitieve achteruitgang in de predementiefase zijn tot nu toe voornamelijk uitgevoerd bij vrijwilligers uit de algemene bevolking. Deze populatie is echter niet goed te vergelijken met mensen die zich melden met cognitieve klachten op een geheugenpoli. Het in kaart brengen van het natuurlijke beloop van cognitieve achteruitgang in een klinische populatie is belangrijk voor het faciliteren van een vroege diagnose en voor het vergroten van inzicht in vroege pathologische breinmechanismen.

Onderzoeksvraag

Wat is het beloop en wat is de volgorde van cognitieve achteruitgang in episodisch geheugen, executief functioneren, woordvlotheid en aandacht/tempo in de jaren voordat dementie wordt vastgesteld?

Hoe werd dit onderzocht?

Voor dit onderzoek werd gebruikgemaakt van retrospectieve data uit de Clinical Course of Cognition and Comorbidity in MCI (4C-MCI)-studie. Daarbij werden 819 patiënten zonder dementie van de geheugenpoli's van het MUMC en het vumc gevolgd vanaf hun bezoek aan de poli tot maximaal 10 jaar erna. Met *random-effects linear mixed* modellen werd cognitieve achteruitgang gemodelleerd voor de jaren voor het stellen van de diagnose dementie, voor resp. de 15-woordenleertaak (episodisch geheugen), *trailmakingtest A/B* (respectievelijk aandacht/tempo en executief functioneren), Stroop-taak (aandacht/tempo en executief functioneren) en dier-fluencytaak (woordvlotheid). Hierbij werd gekeken naar het verschil in beloop tussen patiënten die wel of geen (alzheimer)dementie kregen. Ook berekenden we hoeveel jaar voor diagnose de cognitieve prestaties tussen beide groepen voor het eerst verschilden.

Belangrijkste resultaten

Reeds 7 jaar voor het stellen van de diagnose dementie bestonden er al verschillen in geheugenprestaties tussen mensen die wel en niet dement werden. Enkele jaren later verschilden ook de prestaties op woordvlotheid en executief functioneren tussen de groepen. De cognitieve trajecten laten zien dat er een duidelijke achteruitgang was bij de mensen die dement werden, terwijl de andere groep juist stabiel bleef (zie **FIGUUR 1**). De prestaties op aandachts/tempotaken verslechterden in beide groepen niet.

Implicaties voor de praktijk

Naast een achteruitgang in geheugenprestaties, is er ook reeds meerdere jaren voor het stellen van de diagnose dementie een achteruitgang in executief functioneren te zien. Dit betekent dat neuropsychologisch onderzoek als middel bij de vroege diagnostiek van dementie zich niet alleen moet richten op het episodisch geheugen, maar ook op maten voor het executief functioneren.

